

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar om anpassningar till EU förordningen om allmän produktsäkerhet och reglering av vissa andra säkerhetskrav

Kemikalieinspektionens ställningstaganden

Kemikalieinspektionen framför följande avstyrkanden och synpunkter:

- Vissa av marknadskontrollmyndigheternas befogenheter behöver förtydligas (5 och 10 §§ lag (2026:000))
- Kemikalieinspektionen avstyrker föreslagen lydelse om påförande av sanktionsavgifter via domstol (14 § lagen) och föreslår avgiftsuttag av marknadskontrollmyndigheterna för vissa överträdelser
- Kemikalieinspektionen avstyrker utformningen av marknadskontrollansvaret (4 § andra stycket förordning (2026:000)) och föreslår att ansvaret inte enbart kopplas till ansvar utifrån produktsäkerhet enligt annan lagstiftning.
- Kemikalieinspektionen tillstyrker förslaget till krav på samordning (6 § förordningen) under förutsättning att det genomförs utan betydande påverkan på marknadskontrollens effektivitet.

Utöver detta vill Kemikalieinspektionen informera om Kommissionens tolkning av tillämpningsområdet för EU:s allmänna produktsäkerhetsförordning. Vi vill också tydliggöra att vissa skyldigheter för onlinemarknadsplatser inte är aktuella för mikroföretag och små företag.

I övriga delar som berör myndigheten tillstyrker Kemikalieinspektionen förslagen.

Skälen för Kemikalieinspektionens ställningstaganden

Förslag till lag (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet

Befogenheter enligt 5 § i förhållande till 10 §

Kemikalieinspektionen efterfrågar ett tydliggörande av hur förteckningen över befogenheter enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning (5 §) förhåller sig till den allmänna befogenheten att besluta om de förelägganden som behövs (10 §). Detta eftersom det är otydligt huruvida den allmänna befogenheten i 10 § begränsas av förteckningen i 5 §.

Befogenhet att förelägga om varuprover i 5 §

Kemikalieinspektionen efterfrågar ett tydliggörande av att *införskaffa* (5 § 7) omfattar både köp av och föreläggande om varuprover. Jämför med 1 kap. 25 § miljötillsynsförordningen (2011:13).

Befogenhet att förelägga tredje part

Kemikalieinspektionen efterfrågar ett tydliggörande av att befogenheten i 10 § även omfattar föreläggande mot tredje part om att tillhandahålla kontaktuppgifter till andra aktörer. Det saknas ofta kontaktuppgifter till ansvarig ekonomisk aktör eller leverantör av själva webbplatsen, på webbshopar och onlinemarknadsplatser. Tredje part bör därför kunna föreläggas om tillhandahållande av kontaktuppgifter till dessa aktörer. Tredje part kan vara olika typer av ”leverantörer av informationssamhällets tjänster” enligt definitionen i artikel 3.14 i EU:s marknadskontrollförordning, t. ex. Internetstiftelsen, webhotell eller företag som tillhandahåller betallösningar.

Marknadskontrollmyndigheterna bör kunna förelägga nämnda leverantörer om kontaktuppgifter till ansvarig ekonomisk aktör inom e-handel, för att senare kunna kräva rättelse av den ekonomiska aktören. Myndigheterna bör också kunna förelägga dessa leverantörer om kontaktuppgifter till andra leverantörer av informationssamhällets tjänster, för att senare kunna förelägga dessa att avlägsna innehåll om produkter som utgör allvarlig risk

från t. ex. en webbplats, enligt artikel 14.4 k i förordningen. Frågan har delvis berörts i förarbetena till anpassningen till EU:s marknadskontrollförordning (Prop. 2021/22:238, s. 146, 157).

Av artikel 14.1. i EU:s marknadskontrollförordning framgår att medlemsstaterna ska tilldela sina marknadskontrollmyndigheter de befogenheter som behövs. Uppräkningen av befogenheter i artikel 14.4 är icke-uttömmande. Det bör därför finnas utrymme att tilldela marknadskontrollmyndigheter de ytterligare befogenheter som bedöms vara nödvändiga för att kontrollera förordningens efterlevnad.

Regeringen har tidigare uttalat sig om möjligheten att förelägga ekonomiska aktörer att lämna uppgifter om andra ekonomiska aktörer, för efterlevnad av samarbetskyldigheten i artikel 7.1 (Prop. 2021/22:238, s. 165, 223, 238, 245, 252). Motsvarande samarbetskyldighet gäller för leverantörer av informationssamhällets tjänster enligt artikel 7.2. Därför bör motsvarande förutsättningar gälla för att förelägga leverantörer av informationssamhällets tjänster om kontaktuppgifter till ekonomiska aktörer, eller andra leverantörer av informationssamhällets tjänster.

Påförande av sanktionsavgifter 14 §

Kemikalieinspektionen avstyrker förslaget att marknadskontrollmyndigheterna alltid måste ansöka om påförande av sanktionsavgifter till förvaltningsrätten (14 §) då det skulle bli väldigt resurskrävande för både förvaltningsrätten och myndigheterna. Därför föreslår Kemikalieinspektionen att marknadskontrollmyndigheterna ska få fatta beslut om sanktionsavgifter direkt utan ansökan till förvaltningsrätten för vissa av de mindre allvarliga överträdelserna som anges i 13 § (dvs för överträdelser av artikel 9.5, 9.6, 11.3 och 16.3 i EU:s förordning om allmän produktsäkerhet) och att betalningsadministrationen sedan hanteras av Kammarkollegiet. Detta går att jämföra med hanteringen av miljöstraffavgifter för märkningsbrister i produktlagstiftning där marknadskontrollmyndigheten får fatta beslut direkt i frågan, se till exempel 7 kap. 8 § förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter.

När det gäller märkning finns inte samma relevans av frågan om uppsåt och oaktsamhet som vid övriga överträdelser som räknas upp i 13 §. Därför bör dessa kriterier inte vara avgörande för om sanktionsavgift ska påföras i dessa fall. I stället bör strikt ansvar gälla. Kemikalieinspektionens erfarenhet är att

märkningsbrister är mycket vanligt förekommande och att det därmed skulle leda till väldigt många ansökningar till förvaltningsrätten. Det vore mer lämpligt och effektivt om dessa sanktionsärenden i stället hanteras direkt av marknadskontrollmyndigheterna.

Förslag till förordning (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet

Utformning av fördelningen av marknadskontrollansvaret i 4 §

Skälen till att Kemikalieinspektionen avstyrker utformningen av marknadskontrollansvaret i 4 § andra stycket är att flera marknadskontrollmyndigheter ansvarar för att kontrollera bestämmelser för produkter som inte alltid är kopplade till produktsäkerhet. Det har vidare tillkommit krav i EU:s allmänna produktsäkerhetsförordning som inte enbart handlar om produktsäkerhet, till exempel krav på spårbarhetsmärkning. Befogenheten att kontrollera enligt EU:s allmänna produktsäkerhetsförordning bör därför inte begränsas enbart till att myndigheten enligt annan författning övervakar efterlevnaden av särskilda bestämmelser om produktsäkerhet i fråga om vissa produkter.

Kemikalieinspektionen föreslår i stället följande lydelse.

En statlig myndighet som enligt någon annan författning ska övervaka efterlevnaden av särskilda bestämmelser om ~~produktsäkerhet~~ i fråga om vissa produkter eller risker är dock marknadskontrollmyndighet även enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Samordningsmetoder för kontroll av samma produkt i 6 §

Kemikalieinspektionen tillstyrker förslaget till krav på samordning under förutsättning att det genomförs utan betydande påverkan på marknadskontrollens effektivitet. Om en marknadskontrollmyndighet behöver stämma av med alla tänkbara myndigheter inför kontrollen av en produkt kommer det ta mycket resurser i anspråk och minska effektiviteten rejält.

För att detta ska vara möjligt rent praktiskt behöver metoden för samordning tydliggöras och eventuellt koordineras av en central samordnare för att underlätta den administrativa bördan för myndigheterna.

Övriga upplysningar

Förtydligande avseende överlappande ansvar i kommande proposition

Kemikalieinspektionen efterfrågar tydliggörande i kommande proposition gällande att flera myndigheter kan vara ansvariga för marknadskontroll av samma aspekt på samma produkt när det är befogat och att samordning då sker mellan myndigheterna. I den remitterade promemorian anges att det framgår av de särskilda författningarna om produktsäkerhet samt av respektive myndighets instruktion vilka produkter och risker som faller under respektive myndighets ansvarsområde. Vidare anger promemorian att flera myndigheter ibland ansvarar för kontroll av olika aspekter av samma produkt. Kemikalieinspektionen har dock erfarenhet av tillfällena då samma aspekt hanteras i flertalet lagstiftningar och därför också kan kontrolleras av flertalet myndigheter. Ett exempel är vissa kemiska risker från elektrisk utrustning som bland annat regleras i arbetsmiljölagstiftningen, biocidlagstiftningen samt elsäkerhetslagstiftningen. Det uppstod då oklarheter vilken myndighet som skulle vara marknadskontrollmyndighet enligt produktsäkerhetsregelverket. Vid otydligheter finns risk för att myndigheter inte agerar och att produkter med risker inte hanteras.

Kommissionens tolkning av tillämpningsområde

Av artikel 2.1 tredje stycket b i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet framgår att vissa bestämmelser i förordningen *inte blir tillämpliga* för de produkter som omfattas av ”särskilda krav” i unionens harmoniseringslagstiftning. De bestämmelser som åsyftas reglerar bland annat ekonomiska aktörers skyldigheter, såsom att ta fram teknisk dokumentation och spårbarhetsmärkning på produkterna.

Fråga har uppstått kring innebörden av ”särskilda krav”. Uttalanden från EU-kommissionen¹ styrker tolkningen att de aktuella bestämmelserna är tillämpliga på produkter i de fall motsvarande aspekt eller risk inte redan är reglerad för produkten genom unionens harmoniseringslagstiftning. Det innebär exempelvis att kraven på teknisk dokumentation och spårbarhetsmärkning i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet gäller

¹ Se t.ex. [Safety Gate: the EU rapid alert system for dangerous non-food products](#).

för samtliga produkter som omfattas av förordningen, så länge motsvarande krav inte finns i annan harmoniseringslagstiftning.

Kemikalieinspektionen bedömer att detta innebär att dessa nya krav nu omfattar alla konsumentvaror eftersom de varor som inte är föremål för dessa krav i sektorslagstiftning nu är det enligt EU:s allmänna produktsäkerhetsförordning. Promemorian anger en annan tolkning på sid. 106: *Det kan noteras att av artikel 2.1 tredje stycket punkten b följer att en stor del av de ekonomiska aktörernas skyldigheter, det vill säga bestämmelserna i kapitel III avsnitt 1, inte tillämpas när det gäller produkter som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning. Detsamma gäller kapitlen V, VII och IX–XI i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.*

Begränsade skyldigheter för onlinemarknadsplatser

Kemikalieinspektionen vill upplysa om att vissa skyldigheter för onlinemarknadsplatser i EU:s allmänna produktsäkerhetsförordning inte gäller vissa mikroföretag och små företag, eftersom dessa skyldigheter refererar till bestämmelser i EU:s förordning om digitala tjänster som inte är tillämpliga för dessa företag (se artikel 29 i EU:s förordning om digitala tjänster). Det gäller skyldigheten att använda Safety Gate-portalen för stickprovskontroller av om produkter har identifierats som olagliga (artikel 22.7 i EU:s allmänna produktsäkerhetsförordning samt artikel 31.3 i EU:s förordning om digitala tjänster). Det gäller också skyldigheten att utforma sitt onlinegränssnitt på ett sätt som gör det möjligt för de näringsidkare som erbjuder produkten att ge konsumenterna viss information (artikel 22.9 i EU:s allmänna produktsäkerhetsförordning samt artikel 31.1 och 31.2 i EU:s förordning om digitala tjänster).

I detta ärende har generaldirektören Per Ångquist beslutat. Inspektören Mariana Pilenvik har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också juristen Nadia Heiligers, inspektören Daniel Ahlström och utredaren Lina Wendt-Rasch medverkat.

Detta är en tillgänglighetsanpassad kopia av det signerade remissvaret.